

La setmana tràgica de Zapatero

A photograph showing José Luis Rodríguez Zapatero on the left, wearing a dark suit and a red and blue striped tie, looking towards two women. The woman in the center has short grey hair and is wearing a grey jacket and a light blue scarf. The woman on the right has blonde hair and is wearing a blue blazer. They appear to be in a formal setting, possibly a conference or meeting, as evidenced by the lanyards they are wearing. The background is slightly blurred, showing other people in a large room.

La setmana del 3 al 9 de maig va ser terrible per al president espanyol. José Luis Rodríguez Zapatero va ser obligat pels seus homòlegs de França i d'Alemanya a imposar un dur pla de xoc per retallar el dèficit, pocs dies després d'haver negat qualsevol possibilitat que això arribés a passar. Seran uns 15.000 milions que no podrà gastar entre enguany i l'any vinent. Una retallada tan forta afectarà inexorablement els governs dels Països Catalans que, a més, poden veure perillar inversions de l'estat que tenien compromeses.

La setmana negra de Zapatero

Obligat per Alemanya i França, Zapatero clava una tisorada que tindrà conseqüències polítiques no gens bones per al PSOE.

PSOE

Zapatero viu els pitjors moments de la seva presidència. La situació econòmica i els comptes de l'estat s'han degradat tant que el seu govern ha arribat a una posició d'extrema debilitat. El discurs favorit del president ha quedat fet miques, s'ha palesat que era insostenible. La seva estratègia política, també. El futur polític és ple d'incerteses, però són certes les mesures anunciades que signifiquen, clar i llampant, que paguen la crisi i el deute els més febles.

Les mesures. Arran del deute creixent de l'estat espanyol –combinat amb els atacs especulatius a l'euro que enfon-

saren les borses–, la por dels governs d'Alemanya i de França era que Espanya pogués seguir d'alguna manera el camí de Grècia. En aquest context creixien els rumors, per mitjà de la premsa, que la Unió Europea exigiria sacrificis seriosos a Zapatero per a batallar contra el dèficit. El dia 6 de maig el president espanyol, enutjat, contesta l'allau de rumors dient que “és una bogeria tan sols de pensar” que pogués passar res d'això, i que el seu govern ja havia pres les mesures pertinents per controlar el dèficit. El dia abans s'havia reunit a la Moncloa amb el president del PP, Mariano Rajoy, que li havia demanat més rotunditat per retallar el dèficit. Zapatero s'hi negà,

i després explicà que “no és una bona opció accelerar la reducció del dèficit. Qui està equivocat és el PP, sobre aquest assumpte. Si es fa una dràstica reducció del dèficit es pot comprometre la recuperació econòmica”. La posició del president espanyol pareixia forta. Però es trencà absolutament durant aquella mateixa setmana, la del 3 al 9 de maig, perquè la realitat el superà: l'euro va caure en picat, la borsa es desplomà, els atacs especulatius s'intensificaren... Els governs més forts de la Unió –Alemanya i França– temeren que la situació de debilitat espanyola acabés arrossegant la resta d'economies continentals. Diven- dres dia 7 es convocà la reunió de caps

assegurà que “vetllaria” perquè es complissin els “deures”. El subjecte el·líptic de les paraules de la cancellera era molt clar: Zapatero.

Però el dissabte dia 8 Zapatero encara es resistia a la retallada. El diumenge dia 9, a la reunió de l'Ecofin (grup de ministres d'Economia i Finances de la Unió), la ministra espanyola, Elena Salgado, rep una forta pressió per part dels seus homòlegs francès i alemany perquè concreti la retallada. Després de negociar-la, finalment s'arriba a un acord. Seran 15.000 milions d'euros en un any i mig. Una quantitat molt alta que requerirà fer anar les tisores a tort i a dret.

El dilluns 10 a l'horabaixa Zapatero rebé la famosa trucada d'Obama. Abans, però, el portaveu de la Casa Blanca va fer unes insòlites declaracions públiques en què anuncià que el govern espanyol aprovaria un conjunt de mesures serioses per a contenir el dèficit. El mateix dia i l'endemà ja corria la notícia sobre la retallada a la qual es trobava obligat Zapatero. El president va al Congrés el dia 12 i l'anuncia: eliminació del xec nadó a partir de l'1 de gener del 2011 (unes 400.000 dones afectades en total), rebaixa mitjana del 5% del sou dels funcionaris (2,8 milions de treballadors), un nombre indeterminat, però en qualsevol cas milions, de jubilats als quals es congela la pensió, reducció d'obra pública per valor d'uns 6.000 milions d'euros i 600 milions menys per a l'ajuda a països subdesenvolupats. En total, seran els 15.000 milions exigits per la Unió. Segons la ministra Salgado, és “previsible” que aquest pla de xoc tan dur provoqui “una lleugera” reactivació de la crisi econòmica els mesos vinents. Els sindicats parlaren de “traïció” de Zapatero al discurs d'esquerres que havia mantingut des que començà a governar i convocaren vaga general de funcionaris. La lluna de mel entre el govern del PSOE i els sindicats es trencava per primer cop.

Discurs esquinçat. Zapatero sempre ha basat l'estratègia per mantenir-se al poder en l'acord permanent amb els sindicats –allò que en diu *pau social*– i en una imatge d'esquerres. Malgrat les desavinences actuals, no és probable que, almenys la UGT, carregui fort contra el govern del PSOE. Però és clar

que la imatge progressista de Zapatero ha sofert un cop molt dur. La seva credibilitat –segons les enquestes– ja no era gaire alta, sinó en franca decadència, però després de la tisorada cau en picat. En menys d'una setmana de diferència –entre el dilluns dia 10 i el diumenge dia 16– es publicaren diversos sondatges que recollien l'efecte de les mesures anunciades pel president. La intenció de vot cap al PSOE davalla com mai. Segons *El País*, hi ha una diferència favorable al PP de més de 9 punts.

El secretari general d'UGT, Cándido Méndez, acusà Zapatero de “trencar el seu discurs” amb les mesures que anuncià. Potser és el millor resum que es pot fer del gran viratge que ha efectuat el president i secretari general del PSOE. Segurament no tenia cap més remei, però el canvi és tan radical que el deixa en evidència: ha hagut de fer allò que sempre havia dit que no faria: obligar els més febles a pagar la crisi econòmica. I això després de quedar constatat que tota l'allau de mesures preses abans –reduccions fiscals dels 400 euros, 2.500 euros per a cada naixement, inversions en obra pública...–, que havia assegurat que ens havien de fer sortir de la crisi, s'han d'eliminar, cosa que a la pràctica fa palès que no havien servit de res.

El cop anímic en el PSOE ha estat molt fort, i les conseqüències polítiques són, a hores d'ara –més enllà dels pronòstics de les enquestes–, impossibles d'imaginar. Unes declaracions de Zapatero, tres dies després d'anunciar el pla de xoc, deixen en l'aire el seu futur polític: “Importa treure Espanya de la crisi i no el meu futur.” D'una altra banda, el calendari electoral no és gens propici per als socialistes. A la tardor arriben les eleccions catalanes, i alguna enquesta ja ha indicat que la victòria de CiU pot ser aclaparadora de resultes de l'enfonçament del PSC. I, just després, el maig de l'any que ve, arribarà la macroconvocatòria electoral de les autonòmiques de les comunitats de règim comú –País Valencià i Balears entre més–, el mateix dia que les municipals.

La setmana negra de Zapatero ha canviat bastant el panorama polític, i ha introduït encara més dubtes en una situació que ja era molt incerta.

Miquel Payeras

d'estat i de govern, en teoria per donar el vist-i-plau als ajuts a Grècia, però en realitat era sobretot per a parlar dels altres països en serioses dificultats, com ara Espanya. Sarkozy i Merkel van aprovar ajudes extraordinàries de la Unió, a les quals s'afegia les del Fons Monetari Internacional, per ajudar l'euro contra els moviments especulatiu. La xifra és alta: uns 750.000 milions d'euros. Però, en canvi d'això, tant el president francès com l'alemanya demanaren a Espanya –entre més– que intensifiqués la lluita contra el dèficit. És a dir, que aprovés mesures més rotundes que les que ja havia anunciat per retallar despeses. La situació era gairebé humiliant: Merkel